

National Agency ZDOROVI

ЧЕТВЕРТА ХВИЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ
4 КВАРТАЛ 2023 РОКУ

БАРОМЕТР

СТАНУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ`Я ТА ПОТРЕБ ПАЦІЄНТІВ УКРАЇНИ

www.zdorovi.help

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

Мета проєкту

Національна агенція гуманітарної допомоги ZDOROVI започаткувала проєкт **БАРОМЕТР** з метою системного виміру динаміки змін стану системи ОЗ, стану забезпечення медичних закладів та їх спроможності надавати українським пацієнтам якісні послуги в повному обсязі як під час війни, так і після перемоги України.

Результати опитування дозволять всім стейкхолдерам отримувати незалежну оцінку експертів галузі, щоб підвищити ефективність спільних зусиль державного, приватного та громадського сектора задля ефективного розв'язання поточних задач, та створення сучасної повоєнної системи охорони здоров`я.

Ініціатор проєкту

Благодійний фонд "Національна агенція гуманітарної допомоги ZDOROVI"(надалі ZDOROVI) – один із найбільших центрів гуманітарної медичної допомоги в Україні, який координує підтримку міжнародних донорів та партнерів для забезпечення українських медичних установ ліками та медичним обладнанням, навчальними програмами.

До війни агенція докладала зусиль до покращення медичних послуг в Україні шляхом зміни у бізнес-процесах медзакладів, реалізації соціальних та освітніх проєктів медичного спрямування, які ми втілювали в співпраці з UNICEF, USAID, GIZ, Deloitte та українськими державними установами.

Партнери ZDOROVI

МОЗ УКРАЇНИ та майже 70 міжнародних партнери-донори, серед яких:

- ICAP Єднання;
- RAZOM FOR UKRAINE;
- NOVA UKRAINE;
- USAID;
- AMERICARES.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Пропонуємо до вашої уваги результати четвертої хвилі опитування **БАРОМЕТР стану системи охорони здоров'я України**.
Дослідження проводилось шляхом адресного онлайн опитування.

В четверту хвилю дослідження залучено понад 180 професіоналів та експертів галузі:

- керівників та працівників закладів охорони здоров'я всіх рівнів;
- представників приватного сектора;
- представників державних департаментів охорони здоров`я.

Відповідно до їх профілю, та результатів попередніх хвиль дослідження, експертам було запропоновно відповісти на різні блоки питань:

- щодо функціонування й забезпечення закладів
- щодо їх досвіду роботи в умовах війни.
- щодо поточних потреб закладів в сфері медицини катастроф, спеціальному обладнанні та засобах захисту, тренінгах.
- щодо поточних потреб в тренінгах по антикризовому менеджменту в керівних ланках закладів.

В четвертій хвилі дослідження було використано анкету, сформовану на основі результатів попередніх хвиль БАРОМЕТРу. Потреби закладів СОЗ в гуманітарній допомозі досліджувались окремим анкетуванням з застосуванням даних з першої хвилі БАРОМЕТРу та досліджень в рамках проекту Грантового Хабу.

Період проведення: грудень 2023 року.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ РЕСПОНДЕНТІВ

- **28% - деокуповані чи прифронтові території**
- 72% - території без періоду окупації

Географічно респонденти представляли три умовні регіони:

- **Західний регіон**

(Хмельницька, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Львівська, Закарпатська);

- **Центрально-Північний регіон**

(Київська, Житомирська, Чернігівська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Вінницька);

- **Південно-Східний регіон**

(Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Дніпропетровська, Одеська).

30% ЗАКЛАДІВ, ЩО ПРИЙМАЛИ УЧАСТЬ В ДОСЛІДЖЕННІ БУЛО ПОШКОДЖЕНО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ.

Розподіл респондентів в дослідженні по посадам

- **58.8% -** Вища керівна ланка

(директор, заступник директора)

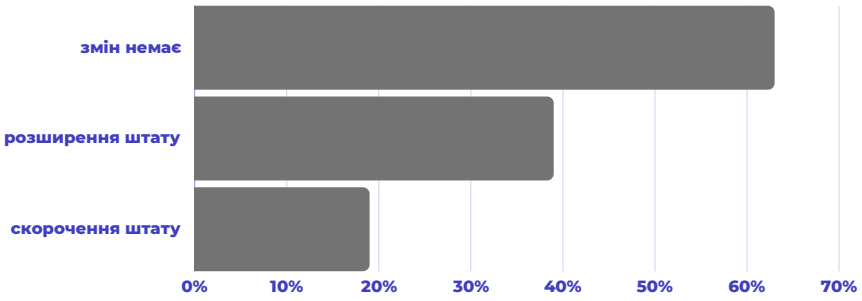
- **11.8% -** Зав. відділенням
- **8% -** Директор з медсестринства, старша медсестра
- **7% -** Лікарі
- **14.4% -** Інші посади та експерти галузі

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1 ОЦІНКА СТАНУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ СОЗ МЕДИЧНИМ ПЕРСОНАЛОМ

З метою відслідковування динаміки, цей блок дослідження БАРОМЕТР було проведено серед представників вищого керівного складу лікарень та експертів галузі, які брали участь в попередніх хвилях БАРОМЕТРу

Відслідкувавши динаміку в порівнянні з початком дослідження, можна стверджувати, що **кадровий відтік в досліджених закладах зменшився та наразі майже дорівнює притоку.**

У 58% випадках в закладах респондентів працюють внутрішньо переміщені особи. У більшості закладів **їх кількість становить до 10% від загального штату.** Даний **показник зменшився лише на 1% в порівнянні з початком дослідження, що може вказувати на сталість та стабільність працевлаштування лікарів-ВПО** та відсутність бажання або можливості повертатись на роботу до своїх громад.

Відслідковуючи динаміку 2023 року **відмічено значне скорочення кількості пацієнтів-ВПО. Цей показник в середньому зменшився на 30%.**
Зараз **близько 20% лікарень надають послуги значній кількості ВПО.** Це пояснюється поступовим поверненням внутрішньо переміщених осіб до постійних місць проживання.

Структура кадрового складу в медичних закладах демонструє відносну стабільність. Динаміка показує, що кадровий відтік зменшився, і тепер він майже дорівнює притоку, що може свідчити про появу стабільності у сфері працевлаштування медичного персоналу.

Лікарі-ВПО присутні в медичних закладах в значній мірі. Незважаючи на невелике зменшення цього показника на 1%, він залишається стабільним. Це може свідчити про сталість та стабільність зайнятості лікарів-ВПО та вказувати на відсутність бажання чи можливості цих осіб повертатись до своїх робочих місць у громадах.

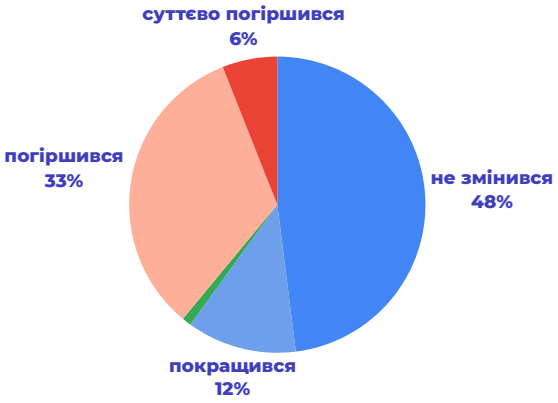
Загальною тенденцією є значне скорочення кількості пацієнтів-ВПО, що може бути пояснене поступовим поверненням цих осіб до постійних місць проживання. Це вимагатиме переорієнтації медичних закладів та стейкхолдерів для відповіді на змінені потреби та обсяги пацієнтів.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

2 АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ СОЗ, МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ

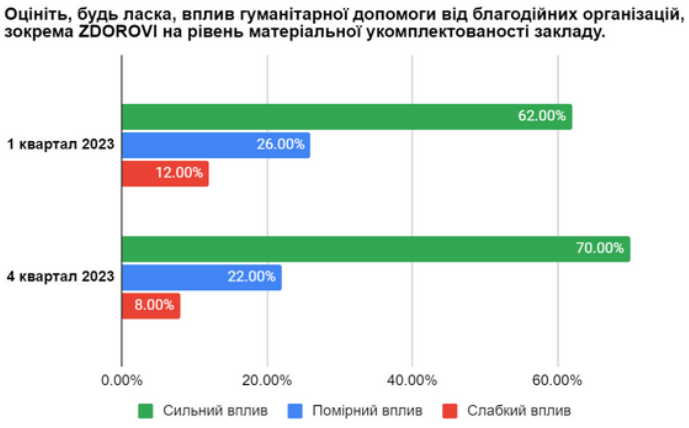
Оцінюючи рівень забезпечення лікарень, респондентам було запропоновано дати оцінку фінансового стану закладу.

- **48% не помітили змін** в порівнянні з 1 кварталом 2023 року.
- **39%** вказали на **погіршення фінансового стану.**
- **13%** респондентів помітили **покращення фінансових** показників, з них **тільки 1% оцінив це покращення як суттєве.**

70% респондентів відмітили покращення, які стосуються управлінських процесів в їх закладі. Це включає в себе, але не обмежується наявністю антикризової стратегії в закладі, стратегії розвитку, стратегії залучення фінансування,тощо.

ВПЛИВ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА РІВЕНЬ МАТЕРІАЛЬНОЇ УКОМПЛЕКТОВАНОСТІ ЗАКЛАДУ

- **70%** учасників опитування оцінили цей вплив як **сильний**
- **22%** назвали його **помірним**
- **8%** респондентів оцінили його як **слабкий**

Можемо спостерігати постійне збільшення впливу гуманітарних організацій на забезпечення лікарень впродовж року.

Більше половини респондентів, а саме 55%, помітили скорочення отримуваної гуманітарної допомоги в порівнянні з 2022 роком. У 45% респондентів рівень забезпечення гуманітарною допомогою не змінився.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

2 АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ СОЗ, МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ

В ході дослідження респондентам також було **запропоновано описати майбутню співпрацю з НСЗУ. Було виявлено, що 90% досліджених закладів розширюватимуть пакети послуг.** В 10% планується скорочення пакетів.

Оцінюючи рівень забезпечення лікарень, респондентам було запропоновано дати оцінку наявним ресурсам закладу в умовах кризи та дефіциту.

- **55%** опитаних **не помітили дефіциту ресурсів** у власному закладі
- **36%** респондентів **працюють в умовах часткового дефіциту**
- **9%** учасників дослідження **назвали дефіцит ресурсів в закладі критичним**

Цей **показник значно покращився** в порівнянні з початком дослідження.

Фінансовий стан більшості закладів охорони здоров'я залишається стабільним, проте велика кількість респондентів досі вказують на погіршення фінансових показників, що може свідчити про необхідність удосконалення методів фінансування та управління ресурсами.

Варто відмітити масштабне введення позитивних практик управління, антикризових стратегій, стратегій розвитку.

З іншого боку, скорочення гуманітарної допомоги вказує на потребу уваги до питань забезпечення закладів та розподілу ресурсів загалом.

Щодо майбутньої співпраці з НСЗУ, існує **певна кількість закладів,** які **мають намір скоротити пакети послуг,** що може вказувати на можливі труднощі взаємодії з НСЗУ та незадовільний матеріальний та фінансовий стан закладу.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3 БЕЗПЕКА ТА НАВЧАННЯ МЕДИКІВ. МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

В ході дослідження респондентам було запропоновано оцінити важливість навчання/підвищення компетенцій за напрямками:

- **коммунікація з ветеранами військовослужбовціями**
- **ментальне здоров'я колективу**
- **ментальне здоров'я пацієнтів**
- **професійне вигорання серед медичних працівників**
- **знання щодо медицини катастроф**

КОММУНІКАЦІЯ З ВЕТЕРАНАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІЯМИ

- **54%** респондентів **вказали на високу потребу** в тренінгах по комунікації з військовослужбовцями та ветеранами
- **35%** характеризують їх необхідність як **середню**
- **11%** респондентів **загалом задоволені рівнем підготовки** персоналу.

ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМФОРТУ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ

- **54%** респондентів вказали, що **всі або більшість працівників потребують психологічного відпочинку** та відновлення внутрішнього балансу.
- **26%** опитаних **кількість таких працівників коливається в межах 40-60%** від загальної кількості
- **20%** опитаних **кількість працівників, які потребують відновлення психологічного комфорту,** зберігається на рівні **0-30%.**

ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМФОРТУ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ ЗАКЛАДІВ

- **67%** респондентів вказали, **що всі або більшість пацієнтів потребують психологічного відпочинку та відновлення внутрішнього балансу.**
- **31%** опитаних **кількість таких пацієнтів коливається в межах 40-60%** від загальної кількості
- **2%** опитаних **кількість пацієнтів, які потребують відновлення психологічного комфорту,** зберігається на рівні **0-30%.**

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3 БЕЗПЕКА ТА НАВЧАННЯ МЕДИКІВ. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ

ПРОХОДИЛИ ТРЕНІНГИ ПО ПРОФЕСІЙНОМУ ВИГОРАННЮ ЧИ МЕНТАЛЬНОМУ ЗДОРОВ'Ю

- **61%** опитуваних **відповіли стверджувально**
- **39%** таких тренінгів **не проходило.**

РІВЕНЬ ПІДГОТОВКИ З МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ

- **40%** респондентів оцінили свій рівень підготовки з медицини катастроф як **високий**
- **41%** оцінили його як **середній**
- **19%** оцінили рівень підготовки **як низький.**

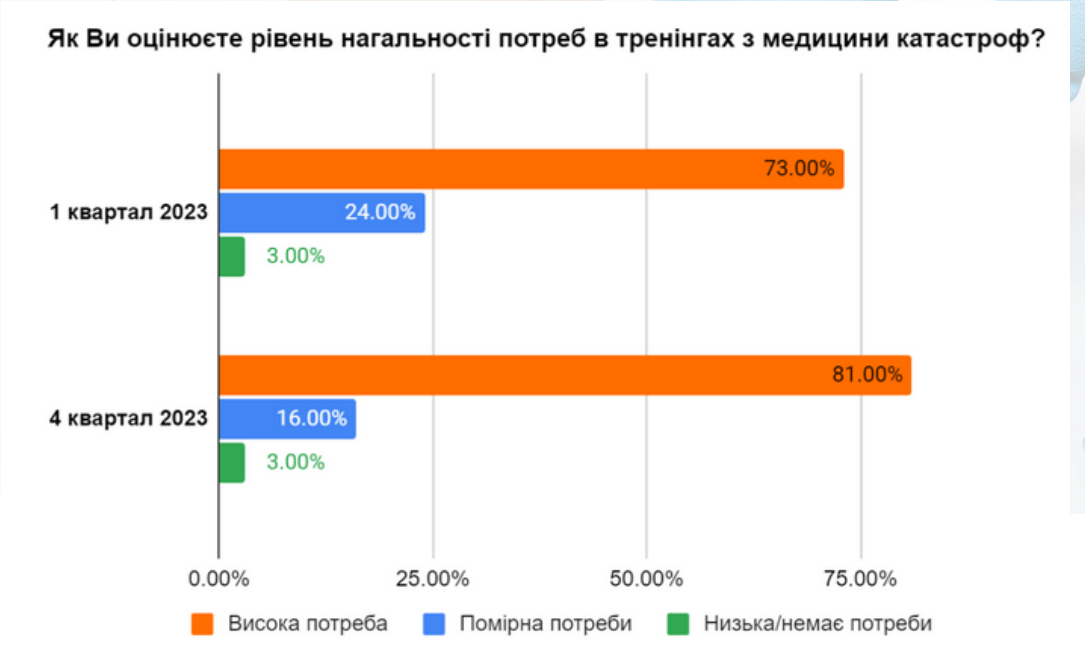
ПОТРЕБИ В ТРЕНІНГАХ ПО ПРОФЕСІЙНОМУ ВИГОРАННЮ ТА ЗАГАЛЬНОМУ МЕНТАЛЬНОМУ ЗДОРОВ'Ю

- **72%** опитаних вказали на **крайню необхідність таких тренінгів**
- **24%** оцінили цю потребу як **помірну.**

ПОТРЕБИ В ТРЕНІНГАХ З МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ

- **71%** опитаних вказало на **критичну необхідність**
- **16%** оцінили цю потребу як **помірну**
- **3% не виявило зацікавленості** в таких тренінгах

Відслідковуючи динаміку в порівнянні з попередніми хвилями дослідження, можна відслідкувати стале та постійне збільшення інтересу в тренінгах з медицини катастроф.

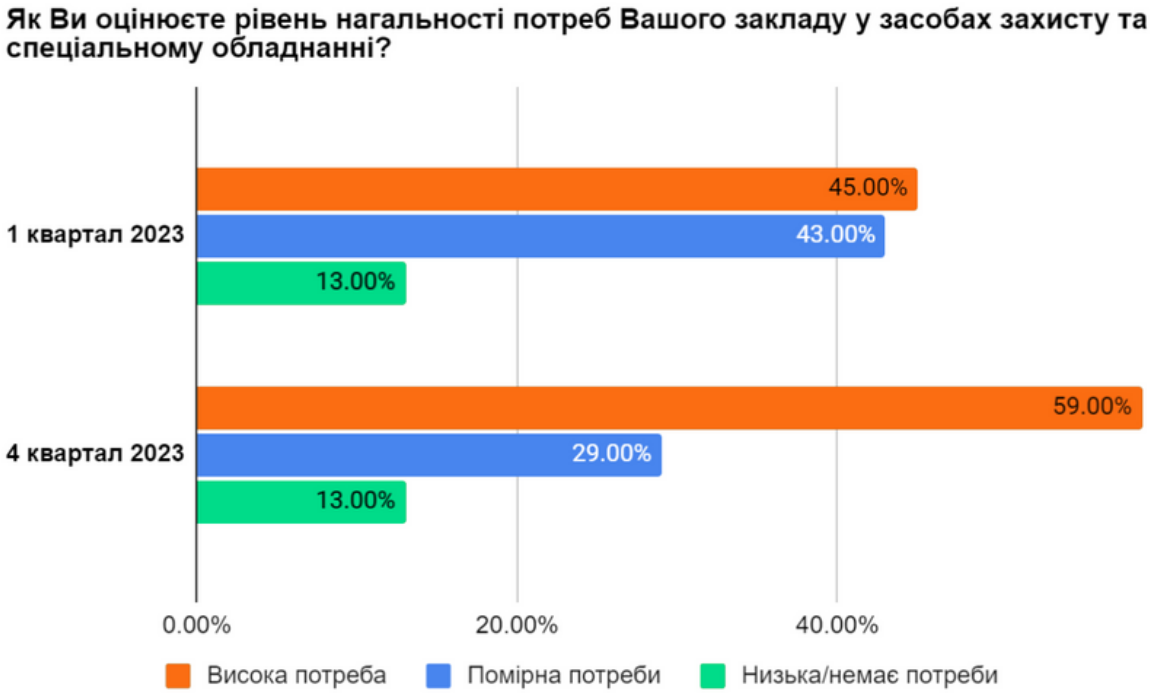
Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

3 БЕЗПЕКА ТА НАВЧАННЯ МЕДИКІВ. МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ

В ПИТАННІ ЩОДО НАГАЛЬНОСТІ ПОТРЕБ В ЗАСОБАХ ОСОБИСТОГО ЗАХИСТУ ТА СПЕЦІАЛЬНОМУ ОБЛАДНАННІ

- **58%** опитаних **наголосили на критичній необхідності** в вказаному оснащенні
- **29%** респондентів **оцінюють таку потребу як помірну**
- **13% не бачать критичної потреби** у засобах особистого захисту та спеціальному обладнанні.

Чітко відслідковується збільшення актуальності забезпечення закладів відповідним обладнанням в порівнянні з початком 2023 року.

Додатково було оцінено зацікавленість щодо можливості отримати консультації від іноземних колег

- **93%** респондентів **позитивно відреагували**
- **7% не були зацікавлені** в такій співпраці.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

3 БЕЗПЕКА ТА НАВЧАННЯ МЕДИКІВ

Аналізуючи отримані в ході цього блоку дослідження БАРОМЕТР дані, можна зробити кілька ключових висновків.

По-перше, **існує нагальна потреба в тренінгах з комунікації з військовослужбовцями та ветеранами серед персоналу закладів охорони здоров'я.**
По-друге, **залишаються дуже актуальними процеси, спрямовані на відновлення психологічного комфорту як для працівників, так і для пацієнтів.**

Третій важливий аспект – **велика кількість опитаних визнає важливість тренінгів по професійному вигоранню та ментальному здоров'ю**. **Більшість респондентів вважає цю потребу критичною,** що свідчить про зростання усвідомлення важливості психічного благополуччя персоналу в закладах СОЗ. Високим залишається інтерес до тренінгів з медицини катастроф та постачання засобів особистого захисту.

Позитивна реакція на можливість консультацій з іноземними колегами свідчить про готовність українських лікарів до обміну досвідом та знаннями та бажання удосконалювати свої навички навіть в складних умовах воєнного стану.

Узагальнюючи, **отримані дані вказують на необхідність комплексного та стратегічного підходу до підготовки персоналу зі сторони всіх стейкхолдерів,** забезпечення їх психологічного та фізичного благополуччя, а також акцентують на важливості комунікаційних навичок та готовності до дій в надзвичайних ситуаціях.

Ми віримо, що це дослідження допоможе спільним зусиллям у вирішенні актуальних завдань у сфері медицини, як під час конфлікту, так і після його завершення.

Наша ініціатива спрямована на підвищення ефективності надання допомоги медикам та має на меті підтримку та допомогу в створенні сучасної системи охорони здоров'я, що забезпечуватиме якісними медичними послугами українців зараз і в майбутньому.

Результати дослідження є інтелектуальною власністю БО «БФ «НАГД «Здорові».
При використанні матеріалів посилання на першоджерело є обов'язковим.

ПРО «БФ «НАГД «ZDOROVI»

Благодійний фонд «Національна агенція гуманітарної допомоги «ZDOROVI» був заснований професіоналами сфери охорони здоров'я, які з перших днів вторгнення російської федерації, як прояв своєї громадянської позиції, залишивши основні напрямки своєї діяльності та спрямували свої зусилля на допомогу постраждалим від військових дій.

БФ «ZDOROVI» надає прицільну гуманітарну медичну допомогу лікарням у вигляді медикаментів, медичних інструментів та обладнання.

Протягом періоду нашої діяльності ми успішно **доставили 1 157 тонн медикаментів та обладнання.** Це включає **2 174 відправки**, які були здійснені **до медичних закладів на деокупованих та прифронтових територіях**. Наша організація **забезпечила більше 840 організацій-отримувачів гуманітарної допомоги, 135 у співпраці з ВООЗ** на деокупованих територіях з фізичним відвідуванням закладів нашими координаторами з верифікації потреб.

Загальний результат нашої роботи у 2022 році складає 6,33% від загальної вартості гуманітарної допомоги Україні та 4,91% від загального об'єму тонн та продовжує зростати в 2023 році.

Це свідчить про нашу ефективну роботу та привернення значних ресурсів для забезпечення медичних закладів та підтримки населення протягом періоду військової агресії РФ. Більшість членів команди має багаторічний досвід співпраці з управлінською ланкою лікарень у вигляді проведення навчань та досліджень та є експертами в своїй галузі.

Використовуючи наші знання та досвід адміністрування процесів в медичній галузі ми сфокусувалися на роботі з медичною гуманітарною допомогою. За час роботи фонду ми створили мережу з більш ніж 800 медичних установ з якими ми налагодили постійний обмін інформацією та забезпечили належне документування переданої гуманітарної допомоги.

Місія Національної агенції гуманітарної допомоги ZDOROVI – прицільна підтримка українських лікарень та лікарів в рятуванні життя постраждалих та покращення доступу пацієнтів до сучасних методів діагностики, лікування та реабілітації, особливо на територіях, які постраждали від війни.

Більше інформації про діяльність фонду чи подати заявку про допомогу ви можете на сайті фонду https://www.zdorovi.help

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!